

Evropska industrija: Ovako ne ide!

Zelena budućnost EU zahteva hitno usaglašavanje za zahtevima industrije

MMF: EU može protiv SAD i Kine sa integrisanim energetske tržištem

Negativne cene električne energije u Evropi potkopavaju ciljeve čiste energije

Identifikovani izazovi digitalizacije evropskog energetske sektora

Fič: prosečne cene struje u Evropi od 60-90 EUR/MWh, gas oko 40 EUR/MWh

ACER lansira virtuelni simulator korelacije cena za trgovinu strujom

SADRŽAJ

Zelena budućnost EU zahteva hitno usaglašavanje za zahtevima industrije	OVDE
Negativne cene električne energije u Evropi potkopavaju ciljeve čiste energije	OVDE
MMF: EU može protiv SAD i Kine sa integrisanim energetskeim tržištem	OVDE
Dizajn tržišta električne energije: Istekao rok za transponovanje novih pravila	OVDE
Evropska ekspanzija vetroelektrana je ispod ciljeva čiste energije do 2030.	OVDE
Evropa prednjači u širenju nuklearne energije	OVDE
EU neće u roku podneti UN-u novi klimatski plan	OVDE
Identifikovani izazovi digitalizacije evropskog energetskeg sektora	OVDE
Fič: prosečne cene struje u Evropi od 60-90 EUR/MWh, gas oko 40 EUR/MWh.....	OVDE
ACER lansira virtuelni simulator korelacije cena za trgovinu strujom.....	OVDE
Mađarska ponuda za kupovinu rumunskog snabdevača energije u pitanju	OVDE
Hiljade rudara protestovalo u Varšavi protiv zatvaranja elektrana na ugalj	OVDE
EU planira da dozvoli da istekne gornja granica cene gasa - Rojters	OVDE
Grčka poziva EU na brzi odgovor na porast cena energije	OVDE
Nemačke marže uglja postaju profitabilne	OVDE
Verovatni nemački kancelar obećava da će ekonomiju staviti ispred klime	OVDE

Zelena budućnost EU zahteva hitno usaglašavanje za zahtevima industrije

BRISEL - Kako se bliži rok za otkrivanje Čistog industrijskog dogovora (eng. Clean Industrial Deal), sve su oči uperene u Evropsku komisiju da isporuči sveobuhvatnu i robusnu strategiju koja će ubrzati dekarbonizaciju i smanjiti cene energije u Evropskoj uniji, piše 9. januara **Euractiv** prenoseći izvod iz dokumenta [Novi Čist industrijski dogovor će povezati transformaciju industrijske klime u EU za ambicioznu konkurentnost](#).

Godine 2024. cene gasa u EU bile su u proseku skoro pet puta veće od onih u Sjedinjenim Državama, dok su cene struje za industriju bile oko dva i po puta veće. Ovaj disparitet naglašava kritičan izazov konkurentnosti za Evropu.

Kako tranzicija bude napredovala, očekuje se da će se troškovi energije EU smanjiti, ali će obim i distribucija smanjenja troškova zavisiti od ključnih političkih izbora.

Različiti stavovi

Iako se oko potrebe za smanjenjem cena energije može zajednički dogovoriti, nisu svi stavovi prema Sporazumu o čistoj industriji jedinstveni, pri čemu evropski konzervativci i reformisti (ECR) pokazuju otpor određenim aspektima zelene agende EU.

Oni se zalažu za reviziju ključnih klimatskih mera, izražavajući zabrinutost zbog uticaja na ekonomski rast i nacionalni suverenitet, opisujući nacrt kao "najtragičniju grešku u decenijama".

ECR je kritikovao politike davanja prioriteta dekarbonizaciji ne uzimajući u obzir njihove šire posledice, kao što su deindustrijalizacija, gubitak radnih mesta i društvena nestabilnost, izdvajajući mere poput zabrane motora s unutrašnjim sagorevanjem do 2035. godine.

Evropska narodna partija (EPP) podržava sporazum, smatrajući ga sredstvom za balansiranje napora dekarbonizacije sa ekonomskom konkurentnošću.

Progresivni savez socijalista i demokrata (S&D) takođe podržava inicijativu, naglašavajući stvaranje održivih mogućnosti kroz ulaganja u obnovljive izvore energije i smanjenje emisija.

Vreme je za brzo delovanje

Komisija Von der Lejen II ima jedinstvenu priliku da oblikuje evropsku industrijsku i energetska politiku kroz Sporazum o čistoj industriji i novi kompas konkurentnosti.

Inicijativa, čiji je cilj jačanje industrijskog suvereniteta EU, služi kao suprotstavljanje kineskoj dominaciji čistih tehnologija i rešava ranjivosti izazvane zavisnošću od uvezenih fosilnih goriva, posebno iz SAD-a i Rusije.

Analiza zaključuje da nema vremena za gubljenje s povratkom Donalda Trampa u Belu kuću. EU mora odmah preduzeti „akcije bez žaljenja“ u geo ekonomiji i energetskim odnosima.

Negativne cene električne energije u Evropi potkopavaju ciljeve čiste energije

BRISEL - Evropa je na putu da propusti svoje ciljeve za čistu energiju do 2030. godine, jer sve češći napadi negativnih cena obeshrabruju investitore da podrže nove projekte, prema tržišnoj analitičkoj kompaniji Aurora Energy, piše 13. januara briselski portal **Politiko**.

Kapacitet Evropske unije za solarnu energiju i vetar će porasti na oko 850 gigavata do 2030. godine, prema analitičarima Aurora, što je manje od cilja od oko 1.100 MW postavljenog u nacionalnim energetskim i klimatskim planovima. Analitičari navode da su za to delimično krive zastarele šeme subvencija.

“Pre nekoliko godina vlade su preplavile tržišta, učinile ih vrlo atraktivnim za uvođenje

obnovljivih izvora energije”, rekao je Janik Karl, analitičar u Aurora Energy. “Sada su ljudi shvatili da zbog toga što imamo liberalna tržišta to izaziva nerazumno delovanje obnovljivih izvora energije.” U najsunčanijim ili najvetrovitijim danima, struja može preplaviti mrežu, što izaziva negativne cene i korisnici mogu biti plaćeni za potrošnju. Međutim, zbog načina na koji subvencije funkcionišu za obnovljive proizvođače, neki su podstaknuti da nastave sa proizvodnjom čak i kada cene padnu ispod nule, dodatno narušavajući tržište. Stručnjaci pozivaju vlade da prilagode ove mehanizme i pomognu u smanjenju fenomena negativnih cena.

EU može da se suprotstavi SAD, Kini sa integrisanim energetskim tržištem, navodi MMF

VARŠAVA – Kompanije iz Evropske unije mogle bi postati konkurentnije u odnosu na svoje konkurente iz SAD-a i Kine ako bi plaćale manje za energiju -- cilj koje bi vlade mogle postići saradnjom na investiranju i integraciji fragmentiranog energetskog tržišta EU, saopštio je MMF, a prenosi **Rojters**.

Konkurentski nedostatak za Evropu bio je posebno vidljiv u energetski intenzivnim industrijama kao što su hemikalije, proizvodnja čelika i aluminijuma, saopštio je MMF.

U dokumentu pripremljenom za razgovore ministara finansija EU u Varšavi 20. januara, Međunarodni monetarni fond navodi da bi integracija energetskog tržišta u EU ne samo snizila cene, već i poboljšala energetsku sigurnost EU i pomogla u smanjenju emisije CO2.

MMF je rekao da bi se fragmentacija mogla popraviti ako bi zemlje više trgovale električnom energijom preko granica i povećale kapacitet takvih prekograničnih mreža. Međutim, napominje da bi zemlje koje izvoze električnu energiju mogle biti nevoljne da više trguju preko granica iz straha da će domaće cene rasti.

„Nasuprot tome, zemlje sa visokim troškovima možda neće biti voljne da otvore svoja tržišta za jeftiniji uvoz električne energije, jer bi to moglo da potkopa lokalne proizvođače“, navodi se u saopštenju.

List navodi da bi, ako bi 27 vlada EU integrisale svoja energetska tržišta, mogle uštedeti oko 40 milijardi eura godišnje kao blok i privući investitore.

Ali energetska politika je sada i dalje bila na odlukama nacionalnih vlada, navodi Fond.

Dizajn tržišta električne energije: Istekao rok za transponovanje novih pravila u nacionalni zakon

BRISEL - Petak (17. januar 2025.) je bio krajnji rok za države članice EU da prenesu nova pravila dizajna tržišta električne energije u nacionalno zakonodavstvo, odnosno nove odredbe Direktive o izmenama i dopunama EU/2024/1711. Osmišljena nakon skoka cena energije i dogovorena od strane država članica i Evropskog parlamenta prošle godine, nova pravila imaju za cilj da cene energije za potrošače učine stabilnijim i manje zavisni od ceni fosilnih goriva, saopšteno je na veb sajtu evropske komisije europa.ec.

Komisija pravila ocenjuje kao važan korak ka tome da račune za energiju učinimo predvidljivijim, osiguravajući bolju zaštitu potrošača i rešavanje konkurentnosti industrije EU i dolazi uoči Sporazuma o čistoj industriji koji bi Komisija trebalo da objavi u narednim nedeljama (unutar 100 dana od stupanja na dužnost).

Direktiva je usvojena prošle godine uz izmenu Uredbe EU/2024/1747. S ovim reformama tržišta električne energije, države članice sada moraju da implementiraju nacionalne mere kako bi osigurale da:

- troškove energije koji su više odraz (jeftinije) obnovljive energije i takođe predvidljiviji.
- veći izbor potrošačkih ugovora i jasnije informacije pre potpisivanja ugovora
- mogućnost zaključavanja sigurnih, dugoročnih cena
- ugovore o dinamičnim cenama, ako je potrebno, kako bi se iskoristila varijabilnost cena za korišćenje električne energije kada je jeftinija
- zaštita od nestanka struje kroz uspostavljanje snabdevača u krajnjoj instanci
- zaštita od isključenja za one koji su ranjivi ili energetske siromašni
- više mogućnosti za podelu energije, na primer, stanari će moći da dele višak solarne energije na krovu sa susedom

Evropska ekspanzija vetroelektrana je ispod ciljeva čiste energije do 2030.

BRISEL - Napori Evrope za proširenje kapaciteta vetroelektrane su ispod nivoa potrebnih za ispunjavanje klimatskih i energetske ciljeva Evropske unije za 2030., uprkos tome što energija vetra osigurava 20% električne energije na kontinentu 2024. godine, prema industrijskoj grupi [WindEurope](https://www.wind-europe.eu).

Evropa je 2024. godine dodala 15 GW novih kapaciteta energije vetra: 13 GW iz kopnene i 2,3 GW iz vetroelektrana na moru.

Međutim, kako bi postigla svoje klimatske ciljeve do 2030. godine, EU bi trebalo da proizvodi 30 GW godišnje. Cilj bloka je da energija vetra predstavlja 34 posto svoje potrošnje električne energije do 2030. i više od 50 posto do 2050. godine.

Izvršni direktor WindEurope Žil Dikson izjavio je: „Evropa ne gradi dovoljno novih vetroelektrana iz tri glavna razloga: većina vlada ne primenjuje dobra pravila EU za izdavanje dozvola. Nove mrežne veze kasne, a Evropa ne elektrifikuje svoju ekonomiju dovoljno brzo.

Evropa prednjači u širenju nuklearne energije

LONDON - Globalna ulaganja u nuklearnu energiju porasla su za preko 50% u gotovo svakoj regiji u poslednjih pet godina, piše **ZeroHedge**.

Evropa prednjači sa preko 200 milijardi dolara uloženi, dok su Južna Amerika i Evroazija više nego udvostručile svoje godišnje investicije.

Sjedinjene Države su obećale dodatnih 2,7 milijardi dolara lancu snabdevanja nuklearnim gorivom, povrh 7,5 milijardi dolara koje već ulaže u nuklearnu energiju godišnje..

U poslednjih pet godina, Međunarodna agencija za energiju (IEA) procenila je da je više od 300 milijardi dolara uloženo u nuklearnu energiju širom sveta.

Južna Amerika i Evroazija su, posebno, uvidele potencijal u nuklearnoj energiji, više nego udvostručujući svoje godišnje stope ulaganja.

EU neće u roku podneti UN-u novi klimatski plan

BRISEL - "Malo je verovatno" da će Evropska komisija predstaviti UN-u do februarskog roka novi klimatski plan EU koji uključuje ciljeve smanjenja emisije gasova staklene bašte (GHG) za 2035. godinu, rekao je komesar EU za klimu Vopke Hoekstra, a prenosi **Argus**.

"Potreban nam je cilj za 2035. kada uđemo na [samit UN Cop 30 o klimatskim promenama u] Belemu", rekao je Hoekstra. Mislim da je malo verovatno da ćemo to imati u februaru, rekao je on. Zemlje potpisnice Okvirne konvencije UN-a o klimatskim promenama (UNFCCC) moraju dostaviti svoje nacionalno određene doprinose (NDC) – ciljeve smanjenja emisija – za 2035. godinu do februara. Hoekstra je dodao da će komisija imati "ambiciozan" cilj do 2040. iz kojeg će izvesti cilj bloka do 2035. godine. On je ukazao na obavezu prema parlamentu da u ovoj kalendarskoj godini dođe do cilja za 2040. godinu.

Komisija bi u februaru trebalo da objavi nove političke dokumente o čistoj industriji, pristupačnoj energiji i mapi puta za okončanje uvoza ruske energije, kao i o poljoprivredi.

Komisija ponovo razmatra CBAM

Hoekstra je naznačio da Komisija ponovo razmatra mehanizam za prilagođavanje granice ugljenika (CBAM) koji je "važan dodatak za sprečavanje curenja ugljika" iz sistema trgovanja emisijama (ETS) bloka. "Zaista ćemo razmotriti i izvoz, ali i pojednostavljenje", rekao je Hoekstra. Komesar je rekao da još "treba da vidi" da li će i ugovori o dekarbonizaciji biti predloženi kao deo predstojećeg sporazuma o čistoj industriji, koji sada treba da bude 26. februara.

Identifikovani izazovi digitalizacije evropskog energetskog sektora

BRISEL -Pregled digitalizacije evropskog energetskog sektora od strane TwinEU projekta koji podržava Horizon Europe je identifikovao izazove koji ometaju dalje usvajanje digitalnih alata, prenosi 9. januara portal **Smart Enerđi Internešnel** (Smart Energy International).

Među ključnim identifikovanim problemima su neadekvatna interoperabilnost između sistema, nedovoljno upravljanje podacima i mere kibernetičke sigurnosti, a posebno na nivou ograničen vidljivosti mreže niskog napona koja ograničava praćenje u realnom vremenu i napredne mogućnosti predviđanja.

Drugi su koordinacija aktera, regulacija i standardizacija, kao i budući razvoj evropskih mreža i očekivana uloga digitalnih blizanaca u njihovom oblikovanju.

“Digitalizacija preoblikuje energetski sektor EU, rešavajući složene izazove i otvarajući transformativne mogućnosti”, navodi se u izveštaju.

„Kako energetski sistem prelazi ka dekarbonizaciji, digitalna rešenja kao što su digitalni blizanci, AI i napredna analitika podataka postaju sastavni deo osiguravanja otpornosti mreže, integracije obnovljive energije i operativne efikasnosti.”

Dodaje se: “Digitalizacija, posebno putem digitalnih blizanaca, nudi skalabilna i interoperabilna rešenja koja optimizuju rad mreže, podstiču okvire za razmenu podataka i povećavaju učešće na energetskom tržištu.”

Projekat TwinEU, jedan od najvećih u Evropi po finansiranju i učešću, sa 75 partnera u 15 zemalja, ima za cilj stvaranje koncepta panevropskog digitalnog blizanca elektroenergetskog sistema zasnovanog na federalizaciji lokalnih blizanaca. Započet u januaru 2024. godine, 36-mesečni projekat još uvek ima dosta puta pred sobom, a sadašnja revizija je planirana da vodi integraciju digitalnih blizanaca u energetskom pejzažu EU na federalni način.

Preporuke za digitalizaciju energetskog sektora Oslanjajući se na nalaze, izveden je niz preporuka za aktere u energetskom lancu vrednosti, počevši od potrebe da se daju prioriteta interoperabilnosti i standardizaciji u optimizaciji digitalizacije energetskog sistema kako bi se poboljšala saradnja i smanjila fragmentacija sistema.

Jačanje sajber sigurnosti i uspostavljanje okvira za suzbijanje sajber pretnji putem šifriranja, praćenja pretnji u realnom vremenu i robusnih mera privatnosti podataka smatra se vitalnim za osiguranje kritične energetske infrastrukture i podsticanje poverenja aktera.

Usklađivanje propisa širom EU može pomoći u uklanjanju prepreka prekograničnoj i međusektorskoj energetske saradnji. Reforme politike koje podstiču usvajanje digitalnih tehnologija i privlače relevantne investicije takođe su neophodne za prelazak na digitalizovani energetski sistem.

Što se tiče budućeg razvoja EU mreža i uloge digitalnih blizanaca, razvoj i valorizacija alata i dizajna sistema koji promovišu inkorporaciju obnovljivih izvora energije su ključni za dekarbonizaciju energetskeg sistema.

Postepeno uvođenje tehničkih rešenja može se poboljšati usvajanjem rešenja otvorenog koda i onih zasnovanih na oblaku, a razvoj dinamičkih modela cena i tržišta fleksibilnosti osnažuje angažman potrošača i optimizuje celokupno upravljanje energijom.

Na kraju, ali ne i najmanje važno, treba izgraditi platformu za saradnju u kojoj operatori prenosnog i distributivnog sistema i drugi akteri mogu simulirati složene interakcije tržišta i mreže, deliti podatke i zajednički analizirati scenarije kako bi pomogli u sveobuhvatnoj proceni sistema, konstatuje se u izveštaju.

Fič: prosečne cene struje u Evropi od 60-90 EUR/MWh, gas oko 40 EUR/MWh

LONDON - Povećane oscilacije cena gasa i električne energije na evropskom tržištu od kraja 2024. – zbog hladnog vremena, planiranog zaustavljanja ruskog gasovoda preko Ukrajine i povećane globalne konkurencije za utečnjeni prirodni gas (LNG) ostaju u okviru očekivanja **Fič Rejtinsa** (Fitch Ratings) za sektor komunalnih usluga, saopštila je u ponedeljak ova rejting kuća i dodaje:

FitchRatings

Očekujemo da će evropsko tržište gasa ostati zategnuto u 2025. godini, što će dovesti do visokih i promenljivih cena gasa. Kao što je istaknuto u našem pregledu *EMEA Utilities Outlook 2025*, očekivali smo da će **cena TTF gasa u proseku iznositi oko 40 EUR/MWh u 2025.**, više nego u 2024. i nivoa

pre pandemije od 7 USD za hiljadu kubnih stopa u proseku u 2005. -2019.

Visoke cene gasa, dozvola za emisije ugljenika u EU i blago poboljšana potražnja za električnom energijom podržaće evropske cene električne energije na visokim nivoima u 2025. godini, iako u srednjoročnom periodu očekujemo pritisak na smanjenje uglavnom povezan s obiljem obnovljivih kapaciteta koji će biti pušten u rad u narednim godinama.

Fich Predviđa prosečne cene u Evropi od 60-90 EUR/MWh (sa regionalnim razlikama), s određenim potencijalnim rastom ako geopolitički rizici značajno produže volatilitnost cene gasa. Ovaj asortiman je 'sigurna luka' za komunalne kompanije, i dalje privlačan za izgradnju više obnovljivih izvora bez izazivanja značajnih zabrinutosti u pogledu pristupačnosti za kreatore politike i regulatore.

ACER lansira virtuelni simulator korelacije cena za trgovinu električnom energijom

LJUBLJANA - EU Agencija za saradnju energetskih regulatora, ACER, objavila je novi alat za simulaciju korelacije cena za terminsko trgovanje električnom energijom s potencijalnim cenama virtualnog čvorišta. Ovaj simulator pokazuje odnos između cena u bilo kojoj zoni EU za licitiranje električne energije i različitih konfiguracija cene virtualnog čvorišta, **navodi** ACER.

Cena virtuelnog čvorišta se već koristi na nordijskom tržištu i mogla bi biti uvedena u kontinentalnu Evropu u skladu s nadolazećom revizijom Uredbe o dodeli kapaciteta (FCA).

Zašto je ACER razvio ovaj simulator?

ACER je 2023. godine ukazao na potrebu za boljom alokacijom dugoročnih međuzonskih kapaciteta za podršku terminskoj trgovini električnom energijom. Predložio je prelazak sa dugoročnih prava prenosa (LTTR) za granicu pojedinačnih zona licitacije ka LTTR između zona za nadmetanje i virtuelnog regionalnog čvorišta. Revidirana FCA uredba bi trebalo da definiše cene virtuelnih čvorišta za ovaj pristup.

ACER-ov simulator koristi stvarne cene za dan unapred kako bi istražio potencijalne virtuelne konfiguracije čvorišta za zaštitu cena električne energije i upoređuje korelacije sa trenutnim zonama licitiranja u EU i zamenskim proizvodima (kao što je cena nemačke zone ponude).

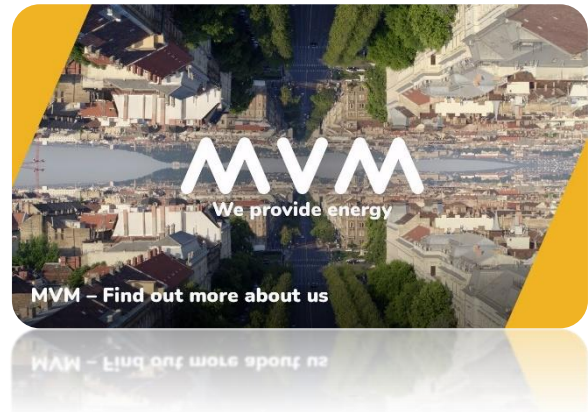
Simulator sugerise da bi dobro osmišljena cena virtuelnog čvorišta imala jaču korelaciju s većinom cena u zonama licitiranja nego trenutni proksi proizvodi, podržavajući preporuke ACER-ove politike za 2023.

Mađarska ponuda za kupovinu rumunskog snabdevača energije u pitanju zbog Rusije

BUKUREŠT - Ponuda mađarske kompanije za kupovinu ključnog dobavljača energije u Rumuniji se razmatra zbog zabrinutosti oko motivacije koja stoji iza naduvane ponude, posebno zbog straha od ruskog uticaja, rekao je rumunski ministar energetike Sebastjan Burduja (na slici dole).

Mađarska državna energetska grupa, MVM, nadmašila je druge firme za kupovinu rumunske mreže za distribuciju gasa i električne energije u vlasništvu nemačkog Eona, prenosi 12. januara portal **European Interest**.

Burduja je napomenuo da bi akvizicija mogla biti blokirana iz sigurnosnih razloga, slično nedavnom incidentu u Španiji u kojem je spajanje s jednom mađarskom kompanijom zaustavljeno zbog ruskih veza. Prošlog avgusta Španija je blokirala prodaju proizvođača vozova Talgo mađarskoj kompaniji Ganz-MaVag Europe zbog "sumnjivih veza između Ganz-MaVaga i ruskih poslovnih krugova".

Eon Energie România opslužuje milione kupaca i drži skoro 50% tržišnog udela. MVM, druga najveća kompanija u Mađarskoj, vodeći je uvoznik ruskog prirodnog gasa i upravlja nuklearnom elektranom koju je projektovala Rusija u Mađarskoj.

Ponuda MVM-a da plati do 200 miliona evra za većinski udeo u Eon Energie România SA znatno je veća od Burdujine procene od oko 50 miliona evra. On je naveo da će obaveštajne službe pomoći u proceni rizika ove akvizicije.

Ministar Burduja je izjavio da Rumunija neće dozvoliti da ruski gas uđe u zemlju. Naglasio je fokus Rumunije na vlastite izvore gasa usred osetljivosti oko ruskog uticaja, posebno u svetlu rata u Ukrajini.

Hiljade rudara protestovalo u Varšavi protiv zatvaranja elektrana na uglj

VARŠAVA - Hiljade ljudi pridružilo se protestu koji su prošle nedelje organizovali rudari i energetske radnici u Varšavi protiv planova za zatvaranje elektrana na uglj. Optužili su vladu i državnu energetska kompaniju PGE da ugrožavaju njihovu egzistenciju u korist zelene politike Evropske unije.

Oko 5.000 demonstranata blokiralo je ulice u glavnom gradu, tražeći od vlade da poništi svoju odluku o stavljanju iz pogona tri termo elektrane i upozoravajući na dalje akcije ukoliko se njihovi pozivi ignorišu.

PGE je prošlog meseca najavio da će zatvoriti svoju elektranu na uglj u Ribniku 2027., pet godina ranije nego što se očekivalo. Očekuje se da će još jedna elektranu na uglj u Dolnoj Odri biti zatvorena do kraja ove godine, a jedna u Łaziskima bi trebala raditi do 2028. godine.

Prošle godine uglj je činio 57% proizvedene električne energije u Poljskoj. Međutim, i bivša vlada, koja je bila na vlasti do 2023. i sadašnja, obećale su da će tu brojku smanjiti kombinacijom nuklearnih i obnovljivih izvora energije.

Poljska industrija uglja suočava se sa brzim padom. Proizvodnja uglja, koja je dostigla vrhunac od 102 miliona tona 2000. godine, pala je na procenjenih 45 miliona tona 2024. godine, što je najniži nivo od 1949. godine, izveštava **Gazeta Wyborcza**.

Iako prihvataju eventualno postupno ukidanje uglja (iako je Poljska i dalje jedina zemlja u EU bez određenog datuma za to), oni zahtevaju produžene vremenske rokove i ekonomske garancije, ukazujući na sporazum iz 2021. koji je potpisala bivša vlada kao ključnu garanciju.

Sporazum, koji je sadržavao mapu puta za zatvaranje rudnika do 2049. godine, uključivao je garantovano zapošljavanje, otpremnine i fondove za regionalni razvoj koje podržava EU. Međutim, analitičari upozoravaju da bi ugovor mogao biti neodrživ s obzirom na naglo opadanje potražnje za ugljem.

EU planira da dozvoli da istekne gornja granica cene gasa, kažu izvori - Rojters

BRISEL – Evropska unija namerava da dozvoli da joj gornja granica cene gasa istekne kako je planirano krajem ovog meseca, saopštile su diplomate EU, što **Rojters** tumači kao znak da je prošla najgora energetska kriza u Evropi iz 2022. godine.

Brisel je prvi put uveo ograničenje cena u decembru 2022. godine.

Ali mera osmišljena da se primenjuje ako cene dostignu 180 evra po megavat-satu (eur/MWh) nikada nije stupila na snagu. Referentni ugovor o prirodnom gasu za prvi mesec u holandskom TTF čvorištu trgovao se oko 49 eura/MWh u ponedeljak 13. januara, ni blizu nivoa od 300 eur/MWh viđenog u avgustu 2022.

Dvojica diplomata EU izjavila su za Rojters da je Evropska komisija obavestila zemlje članice da namerava dozvoliti da limit cena istekne krajem meseca.

Grčka poziva EU na brzi odgovor na porast cena energije

ATINA - Grčki premijer Kiriakos Micotakis pozvao je u utorak Evropsku komisiju da se pozabavi razlikama u cenama električne energije u celom bloku, ponavljajući prethodne pozive za tržište sa ravnomernijom podelom električne energije.

U Grčkoj i drugim zemljama jugoistočne Evrope cene električne energije rastu mnogo brže od svojih severnih partnera u bloku otkako je rat u Ukrajini prekinuo isporuku ruskog gasa u Evropu.

Nakon što su cene struje u Grčkoj skočile prošlog leta, Micotakis je pisao Evropskoj komisiji tražeći rešenje za "neprihvatljive" razlike u troškovima električne energije širom Evrope.

U novom pismu predsednici Evropske komisije, Ursuli von der Lejen, koje je video **Rojters**, Micotakis je rekao da su cene električne energije i dalje povišene i zatražio od Brisela da se brže bori protiv dispariteta u troškovima električne energije, što je, kako je rekao, prekršilo pravilo slobodnog protoka roba u bloku.

Grčka gradi više obnovljivih izvora i diverzifikuje svoje izvore gasa. Ali s cenama vezanim za skuplje elektrane na gas i bez dovoljne prekogranične integracije, ponekad ima previše struje za jedno tržište, primoravajući proizvođače da smanje proizvodnju.

"Ne možemo imati jednu zemlju sa trocifrenim cenama električne energije, dok u isto vreme druga zemlja ima nulte ili negativne cene", napisao je Micotakis u pismu.

"Kada se radi o električnoj energiji, potreban nam je novi podsticaj na unutrašnjem (EU) tržištu", dodao je on, predlažući radnu grupu EU koja će razmotriti regulatorna i tehnička rešenja i nova ulaganja koja će pomoći u jačanju prekograničnih tokova električne energije u bloku od 27 zemalja .

EU je procenila da će ove decenije morati potrošiti 584 milijarde evra na nadogradnju svojih energetske mreže kako bi osigurala da mreže mogu prenositi veće količine zelene energije.

Što se tiče elektroenergetskih mreža, EU bi trebalo da revidira svoje dugoročno planiranje kako bi uzela u obzir raspoložive resurse i tehnologije u svakoj zemlji i uključila kompenzaciju za one čije su investicije pružile ogromne koristi, rekao je Micotakis.

Grčki premijer takođe traži takođe ograničenja za troškove prekomerne regulacije emisija.

Evropska unija se sprema da prirodni gas ima manji udeo u energetskom miksu, ali „mi ćemo zavisiti od gasa najmanje dve decenije“, istakao je grčki premijer.

Nemačke marže uglja postaju profitabilne

FRANKFURT - Marža za proizvodnju električne energije na uglj u Nemačkoj postala je profitabilna u posljednjem kvartalu 2024., jer je skupi prirodni gas podstakao zamenu goriva.

Trend smanjenja količine gasa za energiju verovatno će se zadržati i 2025. godine, prenosi **S&P Global Commodity Insights**.

Prema procenama analitičara, predviđa se da će sagorevanje uglja u Nemačkoj u prvoj polovini 2025. godine biti za petinu više u odnosu na prethodnu godinu.

Marže uglja za mesec unapred premašile su 25 Eur/MWh tokom božićnog perioda krajem decembra. Marže za gas, uprkos tome što su u tom periodu ostale negativne na minus 2,36/MWh, bile su najveće u čitavom četvrtom kvartalu.

Nemačke cene gasa su ubrzo nakon toga porasle, premašivši 50 Eur/MWh na početku godine, pošto je dugoročni ugovor o tranzitu gasa Pojačanje za ugljik

Cena dozvole za emisije CO2 ide ka 78 EUR/mt

Evropski trgovci očekuju dalji porast prelaska gasa na uglj koji će povećati proizvodnju toplotne energije, podstaknut obustavom tranzita ruskog gasa kroz Ukrajinu.

Očekuje se da će ovo podići potražnju za evropskim cenama EU dozvole za emisije ugljenika (EUA), s tim da će se dozvolama EU trgovati znatno iznad 75 EUR/mt CO2e do prve polovine januara.

Analitičari Commodity Insights-a očekuju da će cene EUA u prvom tromesečju 2025. u proseku iznositi 77,5 eura/mt CO2e, podstaknute sezonskom potražnjom i potencijalnim promenama u dinamici energije.

Zaustavljanje ruskog tranzita gasa preko Ukrajine počevši od 1. januara "dovešće do prelaska sa gasa na uglj u Nemačkoj i Italiji, čime će se povećati potražnja za EUA kako proizvodnja električne energije na uglj postaje sve zastupljenija", kažu analitičari Commodity Insights-a u nedavnoj belešci .

Verovatni nemački kancelar obećava da će ekonomiju staviti ispred klime

BERLIN – Verovatni sledeći nemački kancelar Fridrih Merc (Friedrich Merz) obećao je da će vratiti industrijsku konkurentnost Nemačke stavljanjem klimatske politike u drugi plan.

Nemačka ekonomska politika bila je "gotovo isključivo usmerena na zaštitu klime" za vreme vladavine kancelara Olafa Šolca, rekao je Merc tokom predizbornog govora u zapadnom industrijskom gradu Bohumu 13. januara. „Želim jasno reći: hoćemo i moramo to promeniti.“

Nemačka levičarska koaliciona vlada, koja se srušila u novembru zbog upornih raskola u potrošnji i ekonomskim reformama, obavezala se da će ukinuti uglj do 2030. godine, osam godina pre zvaničnog ciljanog datuma. Kako bi ispunila taj cilj, koalicija je masovno proširila obnovljive izvore energije i subvencionirala energetske intenzivne kompanije kako bi im pomogla da postignu klimatsku neutralnost.

Merc je, međutim, najavio da će radikalno promeniti kurs.

„Poslednjih godina smo se često dogovarali oko toga koji [energetski resurs] ćemo postepeno ukinuti“, rekao je tokom svog govora, pominjući i uglj i nuklearnu energiju. „Ali sve dok nemamo zamenu, ne dolazi u obzir raspuštanje onoga što imamo. Ako nastavimo s tim, uvelike ćemo ugroziti Nemačku kao industrijsku lokaciju, a nismo spremni za to.“

*Informacije objavljene u ovom Biltenu ne treba nužno tumačiti kao opredeljenje AERS prema temama kojima se bave
Selektovao i uredio Dušan Daković – dusan.dakovic@aers.rs*